

HANINGE KULTUR

**GESTURE/
LABOUR
/LEISURE**

**24 SEPTEMBER–13 NOVEMBER
KONSTHALLEN, HANINGE KULTURHUS**

CONNY KARLSSON LUNDGREN

Gesture/Labour/Leisure

24 september–13 november

Genom dansen och kroppens rörelsemönster visas två vitt skilda fenomen ur Haninges historia. Det ena, tvätterierna som fanns i överflöd under första halvan av 1900-talet, och det andra Ultrahuset, en alternativ punkscen som var vital under 1980-talet.

Tillsammans med koreografen och dansaren Dinis Machado har Conny Karlsson Lundgren undersökt ett lokalt förankrat arkiv- och bildmaterial och även egna minnesfragment från uppväxten. Konstnären har arbetat med termen gest som möjliggör undersökandet av en fysisk queer erfarenhet, där en identitet ofrivilligt exponerades av kroppens till synes obetydliga rörelser. Denna erfarenhet blir ett verktyg de två platserna betraktas genom och olika kroppar lyfts fram i berättelsen om Haninge.

Utställningen består av tre delar som reflekterar över tvätterierna, Ultrahuset och termen gest. Uppdelningen syns både i filmens olika delar men även i rummets gestaltning där Ultrahusets golvyta har byggts upp under ett tak av tvättlinor.

Platserna står för fundamentalt olika sätt att utöva rörelser på och synliggöra kroppsminnen. Den ena platsen, Ultrahuset, relaterar till fritid, extas och lycka i samband med musik och motstånd, en alternativ plats att finna tillhörighet i. Den andra platsen, tvätterierna, står för ett arbete som inte längre finns och ett metodiskt och repetitivt utformande av rörelser. I filmen initieras en tredje plats, ett rum för privata minnesbilder och queer erfarenhet.

Gesture/Labour/Leisure
Stillbild från film (beskuren), 20 min
Foto: Maja Dennhag

little South Florida house that barely held five is now occupied by eleven. The only television set is in the family room. The boy cousins, my brother, my father, and my uncle are watching boxing on television, perhaps one of those early matches between Cuba and the United States in which none of the recent refugees feels comfortable taking a side. I am bored. By this time it is clear that the culture of men and sports holds absolutely no allure for me. (Women's tennis is another matter altogether.) I walk across the red-brick floor and momentarily cross the screen. Then my oldest cousin calls out, "Look at the way he walks, how he shakes his ass. I wish I had a girlfriend who walked like that!" The other men and boys in the room erupt into laughter. I protest: "What is wrong with the way I walk? I don't understand." The taunts continue, and I am flushed with shame. I rush to my room to hide from this mockery, which I find amazingly painful.

My family has always been one that showed affection by mocking and joking. It is just our dysfunctional little way, and as those people with whom I live my emotional life today can attest, I am very much a child of that home. So it was odd, that reaction I had. I would usually have retorted by commenting on my cousin's newest and shiniest zit. This was a different wounding, one for which I had no defense, because I knew something was there, something I did not quite understand but felt at my core. This proto-homophobic attack made me sit down and think about my movement, to figure out what it was about the way I moved that elicited such mockery and such palpable contempt from a room full of males. I wanted to, needed to know: what was it about my body and the way I moved it through the world that was so off, so different? I studied movement from then on, watching the way in which women walked and the way in which men walked. I looked at the ways in which men steered a sidewalk and tried to understand how women did it so differently. I noticed a stiffness in the men around me and a lack of stiffness in the women next to them. I studied all this and applied it to my own body. I began a project of butchering up, even though that is not what I understood it to be back then. I tried to avoid the fact that I was studying something that came very naturally to other boys. I avoided the fact that heterogender was a space I was strangely on the outside of—I was a spy in the house of gender normativity, and like any spy, I was extremely careful and worried that my cover would be blown. I did not understand that as long as I tried to ape the movements of heterosexuality, hardly anyone would even try to see through the facade because those around me did not want to believe in fairies. As long as I played the game, I was relatively safe. That strategy is not universal; other

GESTURE

Gesten, en subtil kroppsrörelse, kan förstås som bärare av identitet. I texten *Gesture, Ephemera and Queer Feeling* använder José Esteban Muñoz begreppet som ett verktyg för att visa de krav som sociala konventioner ställer på hur olika kroppar ska vara och bete sig. Författarens egna kroppsminnen, där den egna kroppen avslöjar sig genom att omedvetet bryta mot etablerade koder, synliggör på vilket sätt queera kroppar och icke-normativa rörelser utsätts för samhällets blickar. Gest används i utställningen som verktyg för att gestalta och undersöka de olika platsernas kroppsminnen. Både i den privata erfarenheten och det arkiv- och bildmaterial som konstnären och koreografen har studerat.

Verkdelen *Gesture* bygger på nyckelmeningar som beskriver minnesbilder från en uppväxt och identitetsskapande process och ges rollen som sammanlänkande passager mellan verkets övriga två delar.

(José Esteban Muñoz text finns att läsa i sin helhet i folderstället.)

Researchmaterial:
Sida ur *Gesture, Ephemera and Queer Feeling*
José Esteban Muñoz
(*Cruising Utopia*, NY University Press 2009)
Foto: Conny Karlsson Lundgren

LABOUR

Arbete kan ses som en vardagens koreografi med enformiga och effektiviserade rörelser som upprepas dag ut och dag in. Kropparna slits ut enligt organiserat repetitiva mönster där spår går att läsa av arbetet de har utfört. Tvätteri verksamheten var en oerhört viktig näring för Haninge under en begränsad tidsperiod från mitten på 1800-talet tills tvättmaskinens intåg. Verksamheten hade en avgörande roll för familjers försörjning när det småskaliga jordbruket försvann. På tvätterierna utövades ett tungt arbete och ofta var det kvinnor som utförde de tyngsta sysslorna. Stockholms vatten hade blivit dåligt och stadens framväxande borgarklass skickade ut sin tvätt till Haninge, känt för sitt friska vatten.

Verkdelen *Labour* utgår från *Överhaningeundersökningen*, en av de få dokumentationer som existerar av tvätteriernas fysiska arbetsmoment innan de försvann. Undersökningen berör Haninges topografi och näringar och genomfördes av Nordiska museet 1962–63.

*Researchmaterial:
Överhaningeundersökningen 1963 (Bok 2/3)
Tvätterier, torklador, boningshus, ladugårdar.
Haninge kommuns arkiv
Foto: Conny Karlsson Lundgren*

Skoba 9938

54

Skutan, tvättstugan.
Tvätten lyftes över från kokgrötan till överläkningsåsn.
Foto G. Schmidt, 1963.

Skoba 9939

55

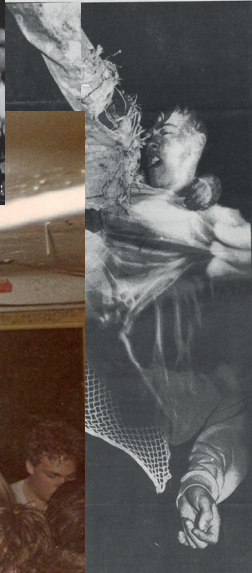

Skutan, tvättstugan.
Fru Hultström tar kallt vatten i sköljkarret och slår det i överläkningsåsn.
Foto G. Schmidt, 1963.

SISTA DANCELL I ULTRAHUSET?

De UL7 i Hå har fler än 200 har V ska b köpa en bil har i gån slip Ni gåva skab vand pinn fört D

Ultrahuset är ett rivningshus, och det ägs av Håninge kommun. Enligt kommunens planering ska det nu bli 200 bostadsfamiljer på tomten.

Bytet med bygget är ett ständigt förhållande till Ultra. Håninge kommun har byggd centrum i Håninge. Men har fortfarande Ultra.

Håninge Centrum ägs och byts ut av SKANSKA. Går det första området runt centrum med bostäder ska Skanska ägna till SKANSKA - så förklarar utredningen varför det ska byggas.

Kvalificerat vansinne

Kommunrådet Kerstin Andersson ska gå i Håninge Kommunalförbund 1988 om annan förklaring.

Ungdomarna förklarar de som går på Ultra, måste ha sågmaskinen att ha. Det var kvalificerat vansinne om inte bygga en så bra och central belägenhet, men de har varit på Håninge kommun och de har också erbjudit Ultra om att bygga.

Det är Håninge kommun som har beslutat att de har en sågmaskin, och det är Håninge kommun som har beslutat att de har en sågmaskin, och det är Håninge kommun som har beslutat att de har en sågmaskin.

Ultra-bilder: Mikael Håkan tog fotografier av den svarta emeren, ovan och nedan. Anders Järlasson fotograferte på scenen framför åskgongerna.

uset

80-06-17

bila

HÄNNINGE KOMMUN Kulturnämnden

— Vi vägrar flytta. Den senaste tiden har Ultra-huset i Håninge tänker inte ge efter för kommunen, som kräver att de lämna

— Vi ska slåss för Ultra-huset

Av NICKLAS BRUNZELL

I kväll står slaget om Ultra-huset i Håninge. Håninge kommun har sagt upp kontraktet med kulturföreningen Ultra och förväntar sig att de snart ska lämna huset. Men ungdomarna tänker inte ge sig utan strid.

— Det är inte frågan om att stå på barrikaderna och göra upp med polismännen, säger Gustav Wirthen. Vad det handlar om är att försvara Ultra-huset.

För åta är sedan tilldelades kulturföreningen ett byreskontrakt på en villa i centrala Håninge.

Nu vill kommunen bygga bostäder på tomten. Ultra-huset ska rivas.

Runt huset har ungdomarna byggt en barrikad av lastpallar, bildskär, spelplattor, taggtråd och ett par bilvrak. De är beredda att försvara sitt hus.

— Om polisen försöker ta sig över barrikaden, kommer vi att försvara oss, säger Tony

Föreskrifter för Kulturföreningen Ultra vid dispo av fastigheten Söderby 1:92, Källvägen 9, Håninge

Rubricerade fastighet är belägen inom ett område nytt polisshus planeras. I avvaktan på planen fö

- 3 Föreningen svarar för sedvanlig fastighetstill städning etc.
- 4 Föreningen för inte vidta byggnadstekniska för ringar eller installationer utan att först inh

LEISURE

Fritiden kan ses som en motvikt till arbetet, men med egna normer och förutsättningar. Ultrahuset var en scen för alternativ musik och motkultur i Haninge under 1980-talet fram tills föreningen blev uppsagd. Detta följdes av livliga protester och ockupation av huset som under oklara former brann ner 1988. Ultrahuset representerar här en plats där delvis andra sociala konventioner rådde, ett alternativt rum för musik och ungdomskultur som inte passade in i andra sammanhang. Platsen präglades av människor som ställde sig utanför samhällets ramar och normer i ett sökande efter något annat, men introducerar samtidigt nya sociala koder som kan upplevas som minst lika styrande.

Verkdelen *Leisure* använder sig av bilder från Ultrahusets verksamhet som skildrar extas och hängivelse, hämtat från olika fotografers privata arkiv och tidningsurklipp.

*Researchmaterial:
Bilder av Stefan Olsson, Hannu Bergvall, Dudde
Duningen, Håvad Houven m.fl. Tidningsurklipp och
dokument från Haninge kommuns arkiv*

INTERVJU MED CONNY KARLSSON LUNDGREN

På vilket sätt har dina och dansaren och koreografen Dinis Machados olika erfarenheter och konstnärskap mötts?

Erfarenheten är central i min process, och jag ser mina arbeten som dialoger där jag "lånar" en erfarenhet av de jag samarbetar med. I flera verk har jag arbetat med omgestaltningar av historiska rester och narrativ i en slags associativ subjektiv historieskrivning. Fokus har ofta hamnat på det skrivna och talade ordet i gestaltandet av minnesfragment men i det här arbetet ville jag utforska kroppens möjlighet. Vad är ett kroppsminne? Kan en plats och dess lokala narrativ gestaltas genom den enskilda rörelsen? Vilka spår finns kvar i kroppen? Trots att jag varit nära och intresserad av dansen som form, så präglades ändå samarbetet med Dinis av diskussioner för att hitta en gemensam plattform att utgå ifrån. Den queera erfarenheten diskuterades intensivt, med att växa upp i Sverige alternativt Portugal, under olika årtionden och utifrån olika klassperspektiv. Jag "lånar" Dinis uttryck, erfarenhet, minnen och kropp. Mina arbeten har även en lång research-fas, och då blir samtalen med de jag möter på vägen en del av samarbetet, Tompa som initierade Ultrahuset och Stefan en av de fotografer vars privata bilddokumentation jag gått igenom, eller Berit och Janne i Haninges arkiv och tvätterskan Fannys systerson Rune som jag också haft kontakt med. Det blir en samling berättelser som inte alltid syns i verken, men de finns där som en stödjande struktur.

Du har nämnt att du har en personlig ingång till de tre delarna i verket, på vilket sätt?

I Haninge kommuns arkiv hittade jag de tre böckerna som ingår i *Överhaningeundersökningen* från 1962–63 initierat av Nordiska museet som med hjälp av bland andra uppvecklaren Sofia Danielsson och fotografens G. Schmidts dokumentation tecknar ett samhälle i förändring och blev en startpunkt för mitt arbete. Det är kanske den enda dokumentation som minutiöst skildrar tvätteriernas alla arbetsmoment, här gestaltat av Fanny Hultström ett par år innan hon går bort och tvätteriet stängs ner. Jag har ett starkt minne av min egen mors repetitiva rörelser från industrins arbetsmoment i det lilla samhälle jag växte upp, en fascination och stolthet inför hur hon kunde lära sig dessa rörelsesekvenser så snabbt. Jag minns också upplevelsen av ett tungt beat från tidig rave- och klubbkultur som erbjöd alternativa rum för motstånd, tillhörighet och drömmen om något

annat. Jag har känt till Ultrahuset sen länge, och fascinerades av det liknande alternativa rum som uppstod och precis som tvätterierna präglade Haninges identitet. Den tredje delen i verket är kopplat till tidiga minnesbilder, den första insikten av hur en egen identitet ofrivilligt exponerades i en social kontext av kroppens till synes obetydliga rörelser, en höft som svänger för mycket eller en handled som knycker till.

Du har tidigare sagt att du i verket skapar ett queert rum, vad innebär det?

Queer har överanvänts och har sen dess ursprung i början på 90-talet delvis lämnat en hbtqi-sfär (homo-,bi-,trans-, queer-, intersex) och med det delvis förlorat en politisk laddning. Begreppet har olika betydelse beroende på vem du frågar och är i ständig omförhandling. Jag ser begreppet som en "störning" i ordets mest positiva bemärkelse, ett verktyg för att destabilisera en ordning och för normkritisk analys. Mitt konstnärskap tänker jag som queer. Tillsammans med koreografen behövdes ett tryggt rum under repetitionerna, där erfarenheter villkorslöst kunde prövas. Verkdelen *Gesture* bygger på privata minnesfragment som skapat en medvetenhet kring den egna kroppen. Inspirerad av José Esteban Muñoz text: *Gesture, Ephemera and Queer Feeling* arbetade vi fram korta fraser: *To feel the carpet texture on my face and arm, To come, Open your mouth with desire and discomfort, To be put against the wall and like it, Female leg crossing standing, Be on points* etc. Både sexualiserade, fyllda med ömhet, våld och att träna klassisk balett i ung ålder. En annan ingång är själva uppbyggnaden av verket som lånat sin struktur från klassisk musik. *Gesture* är delat i tre kortare *interludier* (mellanrum) och blir övergångar mellan två *huvudsatser*, *Labour* och *Leisure*. De kortare partierna omsluter, infiltrerar och laddar de andra.

Conny Karlsson Lundgren (f. Västervik) är konstnär och baserad i Stockholm. I sitt konstnärskap fascinerar han av det efemära, till synes tillfälliga spår och ögonblick som tillsammans bildar större sammanhang. Karlsson Lundgren tog sin MFA i Fri konst vid Valand konsthögskola. 2014–2015 deltog han i research-programmet vid Van Eyck Academie i Maastricht (NL). De senaste åren har han ställt ut aktivt i både i Sverige och internationellt. www.connykarlsson.se

Gesture/Labour/Leisure medverkande: dans & koreografi Dinis Machado, filmfoto: Maja Dennhag, b-foto: Majaq Julén, ljudinspelning: Felix Aneer, ljudmix: Jesper Norda, regi & redigering: Conny Karlsson Lundgren.

Konstnären vill speciellt tacka: Kristyna Müller, Tomas Nygren, Ulrika Sten & Robert Parus (Haninge kulturhus), Jan Petterson, Berit Halfvarsson (Haninge kommun arkiv), Tompa Eken, Stefan Olsson, Rune Karlsson, Anita Stjernström.

PROGRAM I KONSTHALLEN:

Lördag 24 september 12:30–15:00

Kristyna Müller, konstintendent, Haninge kulturhus, presenterar kort utställningen kl 14.00 och lämnar sedan över för reflektioner till Patrik Steorn, Museichef, Thielska Galleriet.

Onsdag 28 september 12:00

Visning av utställningen.

Måndag 3 oktober 17:30

Visning av utställningen.

Torsdag 13 oktober 17:30–18:15

Conny Karlsson Lundgren och dansaren och koreografen Dinis Machado samtalar utifrån sitt samarbete i verket med specifikt fokus på termen gest och dansens kroppen. Samtalet är på engelska. Det finns möjlighet att köpa soppa och vin efter samtalet.

Torsdag 27 oktober 17:30–18:45

Ida Maria Börjesson forskar om homosocialitet och kvinnliga nätverk och kommer att tillsammans med inbjuden gäst tala om arbete och homosocialitet. Det finns möjlighet att köpa soppa och vin efter samtalet.

Fler programpunkter kommer att uppdateras på www.haninge.se/kultur